

- א) וקדושים מנ:א;
- ב) ונבדוקי ה'אדלש' לנ:א
- ג) זה הכלל וכן נכון ע"י
- ד) מ"ט, א גיטין ל:א
- ה) וקדושים מ:א עד:א;
- ו) ע"ז נב:א; ז) וקדושים
- ח) מ:א; ט) וקדושים מ:א;
- י) וקדושים מ:א;
- יא) וקדושים מ:א;
- יב) וקדושים מ:א;
- יג) וקדושים מ:א;
- יד) וקדושים מ:א;
- טו) וקדושים מ:א;
- טז) וקדושים מ:א;
- יז) וקדושים מ:א;
- יח) וקדושים מ:א;
- יט) וקדושים מ:א;
- כ) וקדושים מ:א;

תורה אור השלם

1 על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר פי הוא זה עד האלהים ויבא דבר שניהם אשר ידעו ידעו אלהים ישלם שנים לך ענה: שמות כב ח 2 אם לא ימצא הגב ויקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו בקלאבך רעהו: שמות כב כ

הגהות הגר"א

[א] במשנה (זה הכלל) תא"מ:

לעזי רש"י

פלדויין, מחבה, לפני שהוטבעה בה צורת מטבע. קור"ן [קור"ן]. הרט (לטיבית מטבע).

מוסף רש"י

על כל דבר פשע. במר אם לא שלח ידו מבית המחשבה. או על הדבור, שם אמר לו שבו לפנות ד' בפקדון הרי הוא כנשוא מאותה שעה ואין להחמיץ בכל אונסין שיעלו בו, אפילו היו שומר מנס שלא היה חייב עד עכשיו אלא בפשיעה (שם) או: הן מתחבה והאלה דבור בפה הא, דלא לא מניחא בפה מתחבתו למאי נתיב בפה (מנחות ב.) אין לי. שנתחייב צדוקים שקורין די אלא בנזם ששלח את ה' הוא עליו (קדושים כב.) הדרן עלך המפקיד

המפקיד פרק שלישי בבא מציעא

מד.

עין משפט גר מצוה

קו א מ"י פ"ג מהל' גולה ה' יא טו"ע ח"מ פ"י ר"ב ט"י ח: קח ב מ"י שם ה' יג סגן עשין עג טו"ע ח"מ שם ט"י ג: ק"ב ג ד מ"י שם הלכה יב ועשין נהשנות ובגמיר משנה טו"ע שם ט"י ג: א ה מ"י פ"י מהל' המרה ה' ג סגן עשין פכ טו"ע ח"מ פ"י ר"ב ט"י ח: ב ו מ"י שם טו"ע שם ט"י ח: ג ז ה מ"י שם ה' ה טו"ע שם ט"י ח: ד ט מ"י שם פ"ה ה' א סגן שם טו"ע שם ט"י ח: ה י מ"י שם פ"ג ה' א [והל' ד] סגן שם טו"ע ח"מ פ"י ק"ח ט"י ח: ו כ מ"י שם טו"ע שם ט"י ח: ז ל מ"י שם פ"י ה' א [והל' ג] סגן שם טו"ע ח"מ פ"י ר"ב ט"י ח: ח א וסעי' ד:

רבינו הגאון

אין לי אלא הוא אמר לעבדו או לשולחו ושלחו בו די מניין ת"ל על כל דבר פשע אפי' בדיבור חייב וקימא לן כביה רב"ש במקום ב"ה אינה משנה. היטה את החבית ונטל ממנה רביעית ונשברה אינו משלם אלא רביעית] פי כגון שהיטה את החבית ונטל ממנה רביעית והושבה כמו שהיטה וישבת ואחר כך נשברה ודוקא היטה ולא טיטלה ולא נטלה הוא משלם הרביעית בלבד ודוקא נשברה אבל החמיצה משלם כולה שהוא גרם לה להחמיץ שכל זמן שהיא מליאה אינה מחמצת ואם מפחית מעט ממנה ממהרת להחמיץ. וזה פי גיריה רבייה והנו ליה. הגביה ונטל ממנה רביעית ונשברה משלם כולה. אוקמה שמואל כיון שהגביה ליטול ממנה אצ"פ שלא נטל משלם כולה דניחא דתיהו הא חבית כולה בסיס להביעית זו כי בחיות זו הרביעית בתוך החבית משתממת ואינה מפחית טעמה ולא ריחה. אבל הגביה ארנקי ליטול ממנה דינו ולא נטל ונגנב או נאבד עלתה בחיקו: הדרן עלך המפקיד

הזהב קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הזהב כך היה רבי שונה בוקנתו מאי טעמא אידי דכסף הוא הורף הוי טיבעא דהבא דליתיה הורף הוי פירא. וקני ליה פירא לטיבעא וכן הלכה.

הזהב. הנחשבת קונה את הכסף. האי אליטריך דאע"ג דבאחרת למסגי פריטי חריפין טפי (מכסף) הוה פירא משום דאיכא אחרת דלא מסגי כדאמר בגמרא (עמוד ג) אך תימה אמאי אליטריך למימני דמעוה הרעות שנפסלו דמקרו פירי השתא נחשט דסגי טובא הוי פירי כל שכן מעוה שנפסלו ותו דכל המטלטלים קונין זה את זה מוקי בגמ' במעוה חד פסלתו מלכות ומד פסלתו מדינה כל שכן דמעוה שנפסלו דמקרו פירי לגבי כסף לכך נראה דמעוה הרעות היינו שיואלת קלת ואסימון אלטריך לפרש"י דמפרש אסימון הוי שעשוי כמקון המטבע היואלת בעיר ואין חסר רק כורה אשמועינן דאפילו הכי הוי פירי אע"ג דאינו חסר כ"א מעט דבדבר מועט יטביעוה הרבה מהס ולרבינו תס דמפרש אסימון שיש עליו כורה ואינה יואלת בהואלה י"ל שיואלת בדוחק אך לא כל כך בדוחק כמו מעוה הרעות ומטלטלין קונין מטבע אשמועינן דקונין אפילו מטבע כמו מעוה הרעות ואסימון דמקרי פירי לגבי כסף אלא ולגבי מטלטלין מקרי טבעא:

אסימון. פרש"י שאין זו כורה כלל וקשה לרבינו תס דצפרק במה אשה (שבת דף סה. וס' ד"ה לעזר) אמרו יואלן כסלע שעל גבי הליינת אי משום כורתא לעיבדי ליה פולסא משמע דפולסא יש עליו כורה ובגמרא מפרש לקמיה מאי אסימון פולסא ו"ל לפרש"י דכל דבר שאינו כמקונו קרי אסימון או שאין זו כורה או שיש בו כורה שאינה חשובה וא"ת מה בין אסימון שאין עליו כורה למעוה הניתנין לסימן צבית המרמך דאמר' בגמ' (סס) ואין רבי דוסא דאמר ממללין על אסימון מוקי' על מחללין על מעוה הניתנין כו' ויש לומר דאסימון הס מעוה שנעשו צרוצו ובעודי ובמשקל המטבע היואלא בעיר ודבדר מועט יטביעו הרבה מהס ולכן מחללין על אסימון ור"ת מפרש דאסימון יש בה כורה ואינה יואלת בהואלה וא"ת בגמרא קאמר רבי דוסא דאמר מחללין על אסימון ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד דמיא ואת הכסף לרבות כל דבר הנגזר צד דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר לרבות דבר שיש בו כורה משמע דרבי ישמעאל לא בעי כורה ואסימון יש בו כורה ולא היאך אמרו רבי דוסא דאמר לרבות כל דבר הנגזר צד אע"פ שאינו יואלת בהואלה אך שיהיה בו כורה כל דהו ור"ע בעי כורה חשובה שתלא בהואלה אך יואלת לגמרי לא בעי מדאליטריך לרצוי לפי' רש"י חתי שפיר: נעשה

גמ' אמר לעבדו. שישלח יד וכן עשה: מנין. שהוא חייב: לא שנו. דאיכא דנטל ולא הגביה כל החבית פטור: אלא נשברה. דאונס הוא והרי לא קנאה שיתחייב צדוקים: אצל החמיצה. פשיעה היא ומוקי צדדים הוא דבשדיל שחיסרה החמיצה שכן דרך יין להחמיץ בכלי חסר: גירי דידים אהנו לה. חזים שלו גרמו לה להחמיץ: דניחא ליה דסיחוי כוונא חזים בסים להאי רביעית. שמשמר אותה רביעית ולא תחמיץ ולעולם שלימות יד דבדר אחר צריכה חסרון והנטל פקדון ומגביהו על מנת לשלוח בו די כל זמן שלא חסרו אינו מתחייב בהגבתו הואיל ולא נטלו ע"מ לגזול את כולו אלא לשלוח בו יד ושלימות יד בלא חסרון לימיה אצל יין שאינו משתמר אלא בכלי מלא היה ליה כמי שנטל והניחו עם השאר להשתמר ונעשה שאל על כל שאר החבית: הגביה ארנקי ונטול דינר. ולא נטל לשמואל מהו: אצל זוזא מינער. לבדו ולא ניחא ליה דלהוי איך בסים להאי ולא הוי כנוטל ומניח: שאני נטיבואה דארנקי. כיס מלא נראה ומשתמר ואין נוח להיות נאבד כדינר יחיד:

הדרן עלך המפקיד

הזהב קונה את הכסף. הלוקח דינרי זהב טבעים דינרי כסף ונתן לו דינרי זהב משיכת הזהב קונה את הכסף לבעל הזהב ונתחייב לו זה משקיבל דינרי זהב לתת לו דינרי הכסף ואינו יכול לחזור בו. אצל הכסף אינו קונה את הזהב שחס נתן לו דינרי הכסף תחילה לא קנה ויחלין שניהם לחזור ממטבע כסף הוי מעוה משום דחריפי לנתן בהואלה ודינר זהב אינו אלא כשאר מטלטלין ופירות ומעוה אינן קונות עד שימשוך המטלטלין אצל משיכת המטלטלין קונה ואין אחד מהם יכול לחזור בו. ובגמ' מפרש טעמא איכא דיליף משיכה מן התורה ואיכא דמוקי לה בתקנתא דרבנן: הנחושס. פרוטות של נחושס: קונה את הכסף. דינרין של כסף או כל מטבע של כסף כולן טעם אחד להם מי שטבעו חשוב לטבעו הוי מעוה ואינו קונה ומי שאין טבעו חשוב וחרף הוי כפירות ומשיכתו הוא קיום דבר: מעוה הרעות. שנפסלו: אסימון. שאין עליו כורה פלדויין בלע"ז וזוים עגולין ומוכנים לזור עליהם את הצורה צמותם שקורין קו"ן: כל המטלטלין קונין זה את זה. בין צמות חליפין שהחליף אלו באלו כיון שמשך האחד קנה חזירו את שלו בין צמות דמים צממה תמן לי את שלך בך וכן זה חוזר ואומר לו בצממה תמן לי שלך בך וכן ונתרלו ומשך האחד נתקיימו הדברים. וביא כל לאתויי אפי'

הדרן עלך המפקיד

הזהב קונה את הכסף הכסף אינו קונה את הזהב הנחשבת קונה את הכסף והכסף אינו קונה את הנחשבת ימעוה הרעות קונות את היפות והיפות אינן קונות את הרעות ה"אסימון קונה את המטבע והמטבע אינו קונה את אסימון מטלטלין קונין את המטבע מטבע אינו קונה את המטלטלין [א] (זה הכלל) כל המטלטלין קונין זה את זה כיצד משך הימנו פירות ולא נתן לו מעוה אינו יכול לחזור בו ונתן לו מעוה ולא משך הימנו פירות יכול לחזור בו אבל אמרו מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה הוא עתיד להפרע ממי שאינו עומד בדבורו רבי שמעון אומר כל שהכסף בידו ידו על העליונה: גמ' מתני ליה רבי שמעון בריה הזהב קונה את הכסף א"ל רבי שנית לנו בילדותיך הכסף קונה את הזהב ותחזור ותשנה לנו בוקנותיך הזהב קונה את הכסף בילדותיה מאי סבר ובוקנותיה מאי סבר בילדותיה סבר דהבא דחשיב הוי טבעא כספא דלא חשיב הוי פירא וקני ליה פירא לטיבעא בוקנותיה סבר כספא דהריף

כיס מלא מעוה וביא מלא מעוה כדריש לקיס בגמרא: יכול לחזור בו. זה זה: כל שהכסף בידי כו'. פליג דארבינן דאמר נתן לו מעוה יכול לחזור בו אפילו לוקח ואתא ר"ש למימר מוכר שהכל בידי הוא דיכול לחזור בו אצל לוקח אין יכול לחזור בו. ובגמ' מפרש טעמא: גמ' דחריף